

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP

11.

POSZTER

MÉRNÖK LESZEK • LÁTTÁL SÁRKÁNYT? • GYÚJTSUNK FÉNYEKET • ADVENTI NAPTÁR

2011. NOVEMBER
LV. ÉVFOLYAM • 625. SZÁM

Felfedezők

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy ősember. Az ősember elhatározta, hogy megy világot látni. Ment, mendegélt, ment 25000 évet. Egyszer találkozott egy ókori emberrel. Mondja az ősember:

– Gyere, menjünk együtt!

Mennek, mendegélnek, találkoznak egy középkori emberrel. Mondják ketten:

– Gyere, menjünk együtt!

Mennek, mendegélnek, egyszer mondja a középkori ember:

– Versenyezzünk, hogy melyikünk tud nagyobb földrészt felfedezni és jobb gépet építeni.

Az ősember épített egy repülőt, az ókori egy hajót, a középkori egy szekeret.

Mikor megcsinálták, elbúcsúztak, és háromfelé szakadtak.

Az ősember elfoglalta Ázsiát, az ókori ember Afrikát, a középkori pedig Európát. Megmérték, és kiderült, hogy az ősember fedezte fel a legnagyobb földrészt és a legbonyolultabb járművet.

Mondja a középkori:

– Az ősember nyert? Hiszen ő olyan fejletlen!

Mondja az ősember:

– Lehet, hogy fejletlen vagyok, de az eszem óriási!

Sólyom Imre, Gyergyószentmiklós

CSILLAG ISTVÁN rajzai

LÁSZLÓ NOÉMI

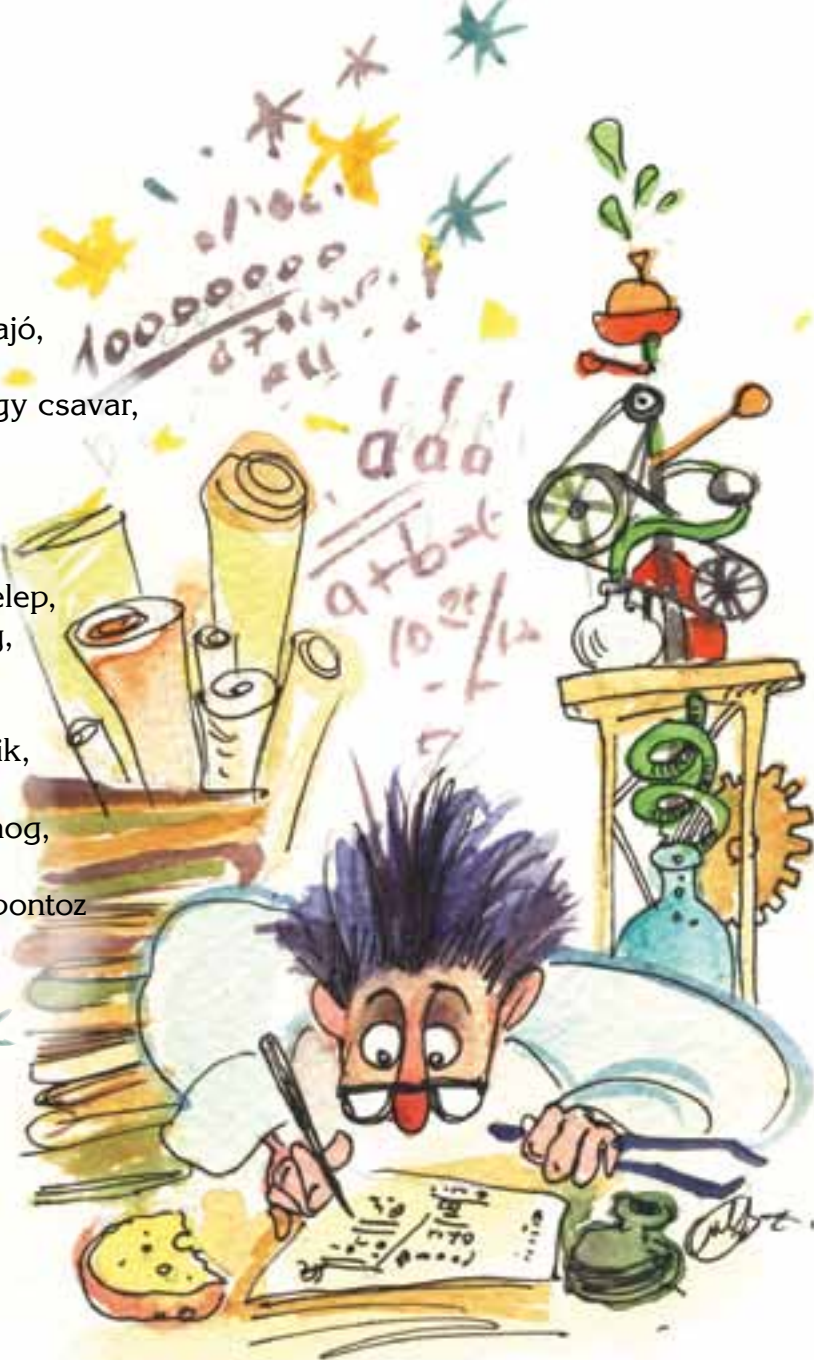
Ördögösség

Vár, templom, malom, gépezet, hajó,
titkotok ránézésre tudni jó:
hogyan szög tart össze, ék, csap vagy csavar,
pontosan meddig nyúlik le a fal,

milyen erővel kavár a kerék,
a mozgáshoz egy vitorla elég,
vagy tengely kell, üzemanyag, szelep,
és tervrajzokból három göngyöleg,

és aki mindezt tudja, úgy eszik
mint bárki más, ugyanúgy álmodik,
összetört szíve ugyanúgy sajog,
s ha felbosszankodik, éppúgy dohog,

mint bárki más, csak néha-néha pontoz
és logarlécet vág a csillagokhoz.

Jancsi mérnök lesz

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy viharcsalád. A két testvér, Mennydörgés és Villám folyton azzal szórakozott, hogy égették a fákat, szénaboglyákat.

Egyszer Jancsi a tatájával kaszált a mezőn. Raktak egy nagy szénaboglyát.

– Na, én ezt a szénaboglyát most elégetem!
– mondta Villám, és fuff! A szénaboglya porrá égett.

Jancsi nagyon szomorú lett. Elhatározta, hogy megbünteti, mikor kicsit nagyobb lesz.

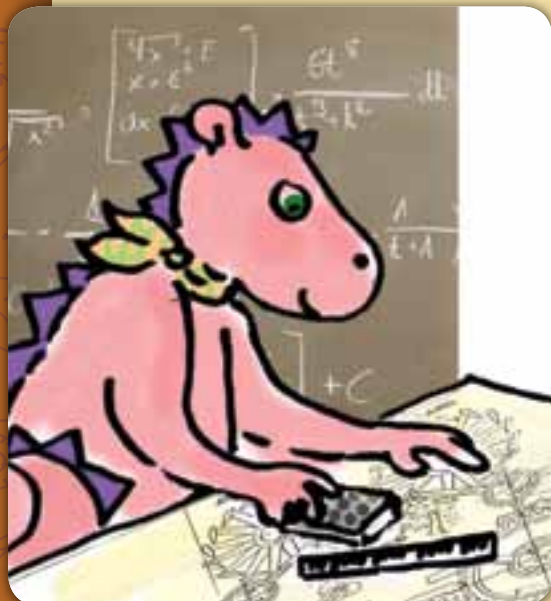
Tanult matematikát, fizikát, s ameddig ő tanult, addig a Viharcsalád csak szórakozott.

Jancsi kijárta az egyetemet, villamosmérnök lett belőle, és készített egy szerkentyűt, amit úgy hívtak, hogy villámhárító. Kiment a mezőre, s épített egy csűrte, de ez csak álca volt, mert a tetején volt a villámhárító.

Arra járt a Viharcsalád, és Villám meglátta a csűrte. Máris bele akart csapni, és megkérte Mennydörgést, hogy kezdjen el dörögni, hogy tudjon belecsapni a csűrbe. Mennydörgés meg is tette, és Villám belecsapott, de Jancsi villámhárítója levezette Villámot a földbe, s ott semmivé lett.

Így győzte le Jancsi Villámot.

Pop József, Gyergyószentmiklós

Mesterségem címere

Mérnök

– Na, Kószabósza, most bajban vagy – kuncogott mérnök barátom. – Eddig szinte minden mesterségről bebizonyítottad, hogy egyidős az emberiséggel. Az én szakmám viszont fiatal, alig 200 éves.

– Azért kezdem mindig Ádámtól-Évától a mesét, mert a jelent csak úgy érthetjük meg, ha ismerjük a múltat. S ha még nem tudtad, most elárulom, hogy a te hivatásod is sok ezer éves. Műegyetemi oklevél nélkül

ugyan, de mérnök volt már az első ember is, aki szerszámot készített, házat, hidat, csónakot épített, kelmét szőtt, vagy festéket kavart. Hiszen a mérnök az ész erejével alakítja hasznossá a világot. Próbálkozik, kísérletezik, tervez, számol. Szellemi munkája új eszközöket, gépeket, anyagokat vagy megoldásokat teremt.

- A magyar névben – *mérnök* – az anyagi valóság hangsúlyozódik: a mérnök megméri, alaposan megismeri a dolgokat, hogy formálhassa őket. A legtöbb nyelv viszont a latin *ingenium* szót vette kölcsön, amely született tehetséget, észterőt jelent, tehát a mérnök szellemi munkáját hangsúlyozza. Valaha mi is használtuk ezt a szót: az uradalmi gépészt, mérnököt hívtuk inzsenernek vagy inzsellérnek.

Az embernek, Istennek hajlékot építők tudománya oly régi, összetett és fontos, hogy külön mesét érdemel. Most lássuk, valóban fiatal-e a többi mérnök mestersége.

- Az első zseniális mérnöki találmány a kerék. A legrégebbi kerékábrázolás a sumér Úr városából maradt ránk, és 6000 éves. Az első sumér harci szekerek tömör korong-kerekeken gördültek. Később ugyanitt jelentek meg a könnyebb, gyorsabb, küllös kerekű harci kocsik.

- De a sumér „mérnökök” nemcsak szállításra használták a kereket, hanem munkavégzésre is. Ismerték a fazekaskorongot, a fonó-, taposó- és vízikereket. Ennek segítségével a folyóktól távolabb eső földeket is öntözni tudták.

- A kerék, később a fogaskerék lett a lelke a vízzel, széllel, majd gőzzel hajtott gabona-, fűrész- és kőzúzó malmoknak, az óráknak, a járművek, az erő- és munkagépek hosszú sorának.

- A csiga nemcsak nevét, hanem körbe tekeredő házával alapötletét is adta egy másik mérnöki remekműnek. A csiga mint gép egy kerék segítségével megfordítja az emelés irányát, s így nagyot könnyít a terhen. Eredete az idők ködébe vész, de a piramisok, zikkuratok hatalmas kőtömbjeit alig-ha emelhették helyükre csiga nélkül. Azt viszont tudjuk, hogy az első csigasort a görög Arkhimédész készítette, s innen már egyenes út vezet a szomszédodban dolgozó toronydaruiig.

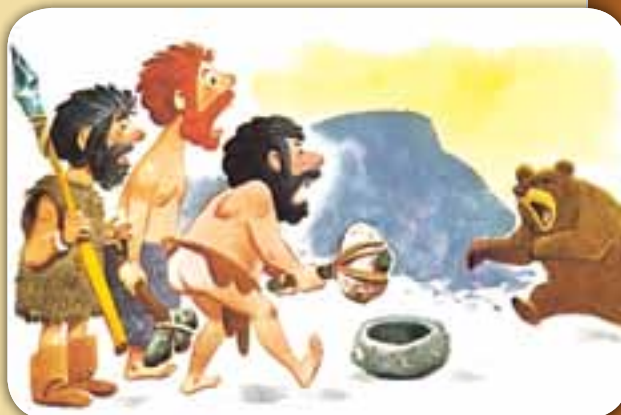
- Hadmérnökök. A háborúk az őskortól máig tengernyi emberéletet, pénzt és szellemi erőt emésztettek fel. Az ókori hadmérnökök kődobó gépet, katalapultot, a maiak ballisztikus rakétát építenek. A technikai fejlődés sajnos minden korban a fegyverek fejlődését is jelentette.

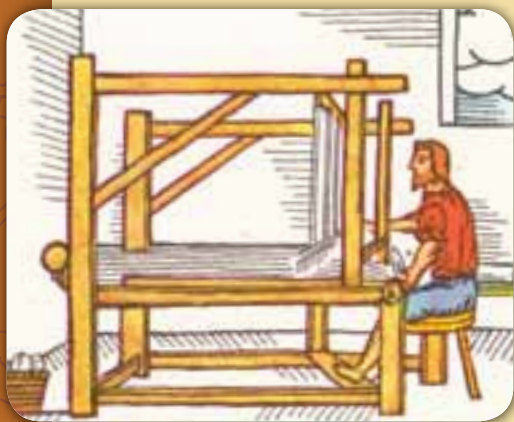
- Leonardo da Vincit ma elsősorban festőként csodáljuk, de saját kora többre becsülte hadmérnöki képességeit. Hogy Milánó ura, Lodovico Sforza udvarába fogadja, da Vinci így ajánlotta magát: „Bombázásnak ellenálló hajókat építek. Tudok szétszedhető, szállítható ostromhidakat, létrákat, föld alatti járatokat, vizes-

árkokat, fedett harci kocsikat, ágyúkat, mozsarakat, hajítógépeket, ballistákat, tűzfegyvereket és más csodás hatású, eddig ismeretlen hadigépezeteket a legszebb, leghasznosabb kivitelben készíteni.” ...Akár egy mai reklámszöveg. Ha a XX. században születik, talán atombombát készített volna... „szép és hasznos kivitelben”.

- Évezredek során híres és névtelen feltalálók, tudós mérnökök és tanulatlan tehetségek addig újították, bonyolították a kőbaltát, míg önműködő szerszámgép nem lett belőle, a kordéból pedig szuperszonikus repülő.

Ki találta fel a dinamót, a telefonközpontot, a számítógépet?

• Az ipari termelés, a sorozatgyártás forradalmat jelentett a technika fejlődésében. A szövőszékből szövőgép, a takácsból textilmérnök, a műhelyből gyár lett, mely egyedi darabok helyett ezrével ontotta a hajszálra egyforma tömegterméket.

• A gépek tervezése, gyártása, üzemeltetése, javítása, a gyári termelés megszervezése magas szintű műszaki, számtani, gazdasági ismereteket követelt, nem volt már elég a mester melletti inaskodás. A világ első műszaki akadémiáját 1735-ben Selmechányán, az első mérnökképző egyetemet 1782-ben Budán alapították.

• A mérnök részben többet, részben kevesebbet tud a hajdani céhmesternél. A mester önálló volt, tudása kerek egész: beszerezte a hozzávalót, elkészítette a terméket, sőt értékesítette is. A mérnök egy szem a láncban, egyedül nem boldogul. Elméleti tudása nagy, de oly szakosodott, hogy csak részfeladatokra vonatkozik.

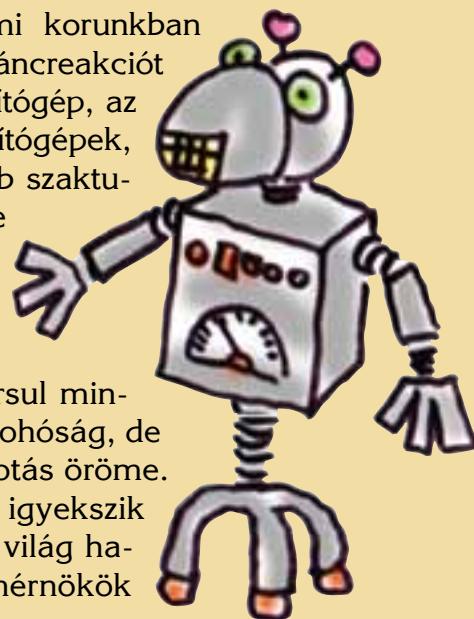
• Magyar mérnök szavunk a szakma lelkét is kifejezi: a pontosságot. A mérés eredménye számokban és rajzokban rögzíthető a legpontosabban. Szóra alig van szükség, mert az félreérthető és nyelvtudáshoz kötött. A műszaki rajz a mérnökök nemzetközi nyelve. Érti a tervező, a gyártó, sőt egyszerűbb változatát a felhasználó is, hiszen ez alapján szereljük össze az Ikea-bútort vagy a Kinder-tojásba rejtett játékot.

• Az ókorban fordulópontot jelentett a kerék és a csiga használata, szépapáink korában forradalmi változást hozott az iparosodás, a mi korunkban pedig már-már ellenőrizhetetlen láncreakciót indított el az elektronika, a számítógép, az atom- és lézertechnika. A számítógépek, robotok világában egyre nagyobb szaktudásra van szükség, és egyre kevesebb – emberre. Ha nem vigyázunk, a csúcstechnológia megöli a lelket és a természetet.

• Az ókorban fordulópontot jelentett a kerék és a csiga használata, szépapáink korában forradalmi változást hozott az iparosodás, a mi korunkban pedig már-már ellenőrizhetetlen láncreakciót indított el az elektronika, a számítógép, az atom- és lézertechnika. A számítógépek, robotok világában egyre nagyobb szaktudásra van szükség, és egyre kevesebb – emberre. Ha nem vigyázunk, a csúcstechnológia megöli a lelket és a természetet.

• Pörög az emberiség esze, gyorsul minden kerék. Hajtja a szükség, a mohóság, de fő mozgatója még mindig az alkotás öröme. Isten képmásaként az ember igyekszik újat teremteni. Versengenek is a világ hatalmasai a feltalálók, újítók, mérnökök szellemi kincseiért!

Agrármérnök

Kohómérnök

Vegyészmérnök

Kösd össze a szakmérnököt az elődjével. Sorolj más mérnököket is.

Ha jó mérnök akarsz lenni, sokat kell tanulnod, de még fontosabb, hogy szíved a helyén legyen. Becsületed, felelősségtudatod soha, semmi pénzért ne engedje, hogy tudásodat, munkádat ártó, pusztító szándék szolgálatába állítsd.

Légy „az adott világ varázsainak mérnöke” (József Attila), de ne feledd, hogy a tervező nem te vagy. Tudásod gögijében ne uralni akard a természetet, hanem ismerd fel, és kövesd a Teremtő „műszaki rajzát”, és magad is ámulni fogsz, milyen formálhatóvá válik a világ, s milyen hibátlanná a Rend körülötted.

Zsigmond Emese

- **Válaszok Kószabósza szeptemberi kérdéseire.** Egyiptomi írások: hieroglif, hieratikus, démotikus. Az oktatás ismereteket gyarapít, a nevelés embert formál. A mestermunkával vizsgáztak és váltak mesterré a tanoncok. Mikes Kelemen II. Rákóczi Ferenc fejedelem apródja volt. Imre herceg tanítója Gellért püspök volt. Legfontosabb iskolavárosaink: Gyulafehérvár, Nagyenyed, Székelyudvarhely, Kolozsvár, Marosvásárhely, Pannonhalma, Pápa, Sárospatak, Debrecen. **Nyertesek: Boros Erzsébet, Szilágyssomlyó; Firtos Flórián, Székelykeresztúr; a havadtői IV. osztály.**

A bánatos gyertyák

Ott szomorkodnak valahol a hófehér gyertyák a fiók mélyén, ott lapulnak a sötétben, és még meg sem gyújtja őket senki, hogy legalább ezt a fiókot kivilágítsák. Még az hiányzik, hiszen felgyúlna tőlük a ház!

Bezzeg másképpen volt ez régen. Öreg gyertyák mesélik, töpörödött gyertyacsonkok, mint megráncosodott vénasszonyok és vénemberek, hogy bizony valamikor szükség volt rájuk minden este. Ahogy odakint besötétedett, fellobbant a gyertyaláng pincében, éléskamrában, de ha a petróleumlámpa éppen kifogyott, a konyhában is kellett a hetyke, vidám, szolgálatkész gyertya. Most meg csak dísznek valók, évente egyszer a karácsonyfára, sőt, az utóbbi időben oda is inkább hunyorgó, színes koszorút tesznek, párányi villanyégőkből. Gőgösen nézi a sziporkázó csillár a szoba mennyezetéről a búvalbélelt gyertyákat.

– Eljárt az idő felettetek, barátocskáim! Ma már más időket élünk, villannyal világítunk. Törődjetelek bele, hogy nem kellettek senkinek – kacag rájuk gonoszul egy kövér villanykörte.

Csakhogymegtörtént, amire senki sem számított, egy este beállt az áramszünet, mert valahol az utcán a szél leszakította a vezetéket. Sötétség borult a lakásra. Balázs megrémült, már-már sírva fakadt, mert nem tudta, mi történt, az anyukája pedig idegesen kotorászott a fiókban, ki is borított mindent belőle, amíg kitapogatta, hogy hol vannak a gyertyák, majd nagy nehezen gyufát is kerített, és meggyújtotta a meglepett gyertyákat, amelyek már el is felejtették, milyen érzés lobogni, világítani! Világosság lett a lakásban, végre ismét látni lehetett, ha nem is olyan jól, mint villanyfénynél. Boldogan égtek a gyertyák, és szégyenkezve hallgattak fent az elsötétült mennyezeten a kövér villanyégők. Hatalmas, táncoló árnyékokat vetett ide is, oda is Balázs, ahogy jókedvűen ugrott a gyertyafényben.

Aztán megjavították a vezetéket, kigyúlt a villany, és anyu sorra elfújta a gyertyákat. De azok most már nem keseredtek el, hanem elégedetten gurultak vissza a fiók mélyére, mert tudták, hogy nagy bajban most is szükség lehet rájuk.

A villanykörtek pedig tették a dolgukat ezután is, de mintha sokkal barátságosabban pislantottak volna a fiók mélyére, amikor Balázs egyszer-egyszer kihúzta, hogy a gyertyákat megsimogassa.

A csillár

Sörény libben, szárny suhog,
a csillárhoz indulok.
Járművem egy pegazus,
útravalóm tevehús.

Lovamat fenn kikötöm,
az égőket megtörlöm,
a fénycsapot megnyitom,
buránk telecsurgatom.

SZÁNTAI JÁNOS

A Kissróf-beszélyekből

A kisasztalnál ülök, számolok. Odaáll
elém. Egész közel. Felemeli mutatóujját.

– Támadt egy ötletem!
Abbahagyom a munkát.
– A hétfejű sárkány nem gonosz!
Puff! Elveszik az áramot.
– Api, miért lett sötét?
– Biztos az ötletedtől.
– Mert nincs igazam?
Felállok.
– Gyere, hozzunk egy gyertyát.
– Api, várj, el akarom mondani.
Visszaülök.
– Nem baj, hogy sötét van?
– Ha itt vagy, akkor nem.
Hátradőlök a pamlagon.
– Figyelek.
– Azt akarom mondani, hogy Süsünek
könnyű.
– Könnyű?
– Igen, mert neki csak egy feje van.
Bólintok.
– És akkor könnyű jónak lenni.
– De neked is egy fejed van, Hannának
is, Anyikának is, nekem is. És gyakran ne-
künk sem sikerül a jószág.
Legyint.

– Api, te mindig mellébeszélsz.
– Miért, rosszul mondtam?
Megsimogat.
– Na jó. Akkor azt mondom, hogy egyfe-
jűnek könnyebb jónak lenni.
– Ez már igaz. De miért?
Nevet.
– Api. Képzeld el, hét fejjel a sárkány
hányfele gondolkodik.
– Aha. És persze egyszerre.
– Bizony.
– És mi van, ha minden feje jót gondol?
– Az lehet. De ha összegubancolódnak a
fejei? Meg az ötletei?
Megölelem.
– És akkor mi a megoldás? Vágjuk le a
hétfejűek hat fejét?
– Dehogyan. Az fáj nekik.
– Na de...
– Hát ez az, te Api. Nem tudom, mit csi-
náljunk.
– Akkor elakadtunk?
– Csak azt tudom, hogy a hétfejűek nem
gonoszak. Csak zavarban vannak, érted?
Bólintok. Megyünk gyertyáért.

Király kis Miklós

Népmese

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egy hetvenhét éves nyárfa. Annak a hetvenhét éves nyárfának a hetvenhetedik ágán volt egy hetvenhét éves szoknya. A hetvenhét éves szoknyának a hetvenhetedik ráncában volt egy hetvenhét éves kis könyv. A hetvenhét éves kis könyvnek a hetvenhetedik oldalán, a hetvenhetedik cikkén volt ez a kis mese, amit el akarok mondani.

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egyszer egy király. A királynak volt három lánya. Minden reggel kiment az erdőbe sétálni velük. Egyszer feljön egy nagy fekete felleg.

– Te király – mondja –, add nekem a legnagyobbik lányodat, mert ha nekem nem adod, elviszem a napot.

Azt mondja a király:

– Ha jó lélek vagy, gyere le, ha rossz lélek vagy, távozz!

Elment a felleg, elvitte a napot.

Másnap a középső lányt kérte. A király nem adta, hát elvitte a holdat.

Harmadik reggel a fekete felleg a legkisebb királylány helyett elvitte a csillagokat.

Nagy sötétségben jártak...

Egyszer arra járt Király kis Miklós. Mondja a királynak:

– Én elhoznám a napot, a holdat, a csillagokat, hogyha nekem adná fele királyságát meg a legkisebbik lányát. Adjon lovat, kardot, útnak indulok.

Ment hetedhét országon. Egyszer elért az ezüsthídra, rávágott, egy szál deszka leszakadt, Miklós pedig elbújt a híd alá.

Arra megy a hétfejű sárkány, megbotlik a lova. Azt mondja dühösen a hétfejű sárkány a lovának:

– Kutyák, ebek ígyák a véredet, hét esztendeje, hogy ezen a hídon járok, sose botlottál meg, mi oka ennek?

Feleli a ló a gazdájának:

– Nékem tűz, néked víz, mind a kettőnknek el kell pusztulni!

Leszállott a lóról a hétfejű sárkány, s beszólt a híd alá:

– Király kis Miklós, gyere ki a híd alól! Mert mikor akkora voltál, mint egy köleskásának ezredrészi, akkor tudtam,

hogy meg kell veled vívnom. Hogy menjünk? Öltre, kardra vagy botra?

Király kis Miklós így válaszolt:

– Kutya szokott öltre, a kondás meg botra, vitéz pedig kardra!

Kardra mentek. A vitéz levágott hat fejet. Könyörgőre fogta a hétfejű sárkány:

– Király kis Miklós, hagyd meg ezt az egy fejet, odaadom a csillagokat! Ott vannak a nyeregpokróc alatt!

Király kis Miklós levágta a sárkánynak a hetedik fejét is, s kivette a csillagokat.

Elért az aranyhídhöz. Rávagott a kardjával, leszakadt két szál deszka, maga pedig elbújt a híd alá.

Jön a tizennégy fejű sárkány, menne keresztül rajta, megbotlik a lova. Mondja a sárkány dühösen a lovának:

– Mi oka annak, hogy tizennégy éve erre járok, sose botlottál meg, most pedig egyszerűen megbotlasz?

Az ő lova is tudta, mi vár rájuk:

– Nékem tűz, néked víz, mind a kettőnknek el kell pusztulni.

Leszáll a sárkány, hívja elő a híd alól Miklóst, s kérdi tőle:

– Haj, te legény! Hogy megyünk, öltre, kardra vagy botra?

– Kutya szokott öltre, a kondás meg botra, vitéz pedig kardra!

Azzal kardra mentek. Addig-addig verekedtek, vagdalkoztak, hogy Király kis Miklós annak a sárkánynak is levágta mind a tizennégy fejét. Kivette a nyeregpokróc alól a holdat, eltette a csillagok mellé, s ment a gyémánthídhöz.

Mikor odaért, rávagott a kardjával a hídra, ott már három szál deszka szakadt le, maga pedig gyorsan elbújt a híd alá.

Megyen a huszonnégy fejű sárkány, menne a hídon keresztülfele, hát megbotlik a lova annak is. Ráförmed az is:

– Mi oka ennek? Huszonnégy éve járok erre, sose botlottál meg!

Azt mondja a ló:

– Nékem tűz, néked víz, mind a kettőnknek el kell pusztulni!

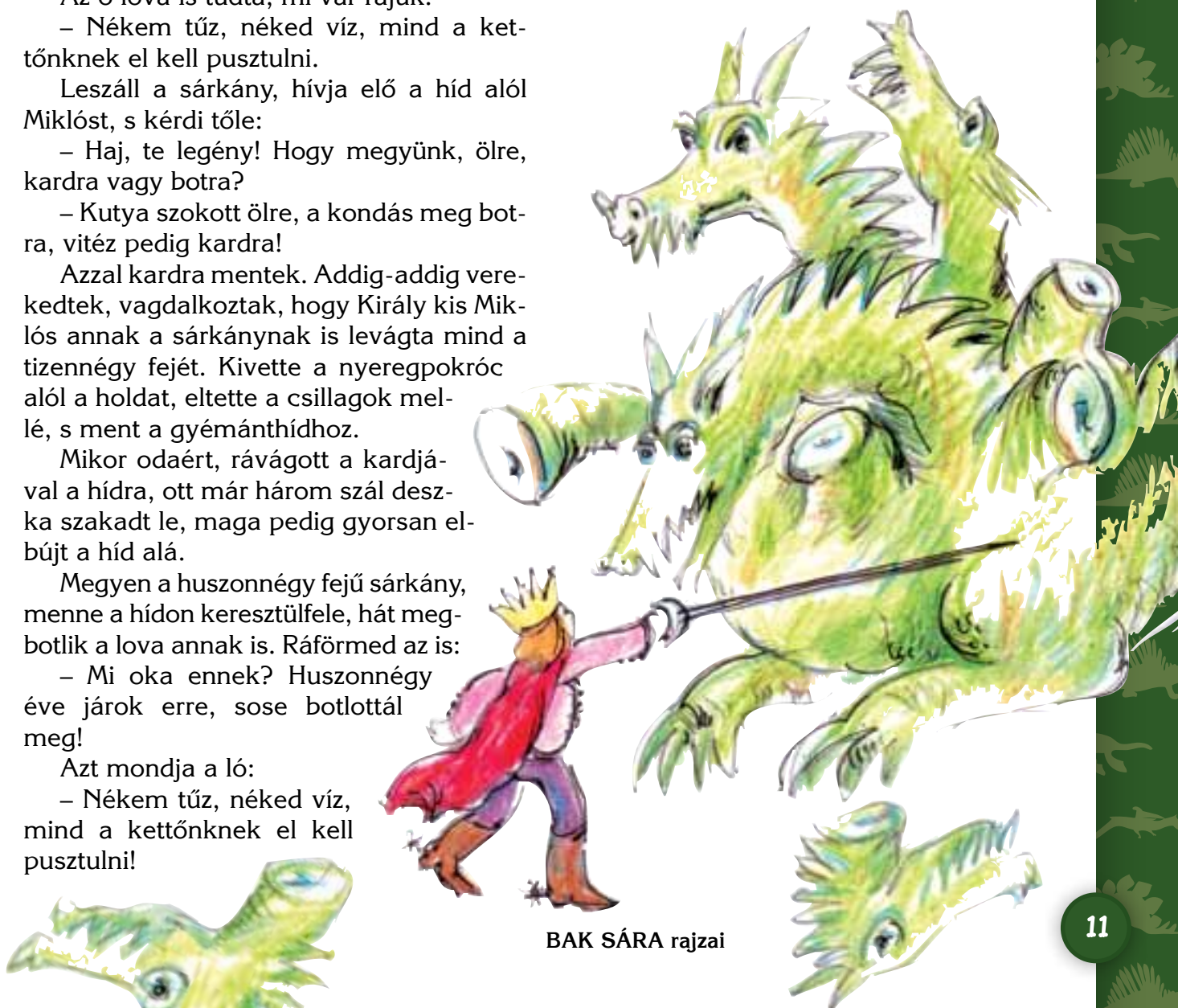
Akkor leszállott a nyeregből a sárkány.

– Király kis Miklós, gyere ki a híd alól, mert mikor akkora voltál, mint egy köleskásának ezredrésze, akkor tudtam, hogy meg kell veled vívnom! Na, hogy megyünk? Öltre, kardra vagy botra?

– Kutya szokott öltre, a kondás meg botra, vitéz pedig kardra!

Addig verekedett a legény a sárkánnyal, hogy annak is levágta mind a huszonnégy fejét, kivette a napot a nyeregpokróc alól, s megindult hazafelé. Az út elején felengedte a csillagokat az égre, hadd ragyogjanak. Feleúton felengedte a holdat is, s mikor már gondolta, hogy nem olyan messzire van, felengedte a napot is, hogy napvilágon érjen haza.

Mikor hazaért, a király nekiadta a lányát s fele királyságát. Csaptak egy nagy lakodalmat, s még ma is élnek, ha meg nem haltak.

NAPSUGÁR

Sárkánygýk, dinó – akkora, mint 12 elefánt. 140 millió éven át ők voltak a Föld urai. De aztán kinőttek ezt az otthont, és 65 millió évvel ezelőtt átköltöztek a mesékbe.

A sárkány

A sárkánynak Európától Japánig mindenütt nyomára bukkanunk, ám nagy különbség van a távolkeleti és az európai sárkány között! Kínában nagyfejű, vörös kígyó, mely szabályozza a folyók áradását, az esőt. Mint a vizek ura, áldást, bőséges termést hoz, de pusztító is lehet. Az európai hagyományban a sárkány csak bajt és pusztulást okoz.

Sárkány születik. A középkori Európában az ősi-
latok megtalált csontjait „öltöztette” fel a képzelet szörnyekké. A sárkány alakját több állatból „rakták össze”: gyíkszerű, pikkelyes test, kanyargó farok, denevérszárny, saskarom, késélességű fogak, torkából tüzes lángok csapnak ki.

Minden tiszteletet megérdemelt az a vitéz, aki legyőzte ezt a szörnyeteget. Sárkányölő Szent György küzdelmét örökíti meg a Kolozsvári testvérek XIV. századi, gyönyörű szobra, amelynek eredetije Prágában áll, másolata pedig Kolozsvár büszkesége. Szent Mihály arkangyal is a sárkány alakját öltött sántát győzi le, és löki a pokolba. Alakja a ko-

lozsvári Szent Mihály-templom főkapuját díszíti.

Érdekes, hogy a gonosz sárkány vére, foga, nyelve csodálatos erőt kölcsönzött legyőzőjének. A német mondák hőse, Siegfried sárkányvérben fürdött meg, hogy sebezhetetlenné váljon. A sárkányfogak bátorságot adtak, védelmet nyújtottak tulajdonosuknak.

Sárkány a nemesi címerekben. Az iktári Bethlen-család címerét egy farkába harapó sárkány keretezi, ami a nemes célért történő önfeláldozást jelképezi. A legenda szerint a Báthory-család egyik őse, Opos pusztította el az ecsedi láp sárkányát, innen címerükben a három sárkányfog.

A dinoszauruszok, azaz sárkánygyíkok kora. Sok-sok millió évvel az Ember megjelenése előtt a sárkánygyíkok voltak a Föld urai. Egyik-másik fajuk olyan magas volt, mint egy többeme-

letes ház, és annyit nyomott, mint 12 elefánt. Ezekre a növényevő húshegyekre vadászott minden idők leghatalmasabb ragadozója, a zsarnokgyík vagy tyranosaurus, melynek lábnyoma 76 cm hosszú és 79 cm széles volt, lépése majdnem 4 méteres.

Erdélyben is éltek sárkánygyíkok. A meleg, nedves éghajlatú Erdély földjét abban az időben buja növényzet borította. A levegőben repülő sárkány vadászott, a szárazon dinók járkáltak. Mindezt onnan tudjuk, hogy báró Nopcsa Ferenc összekeresgélte a csontjaikat, és összeállította csontvázukat.

A sárkánygyíkok több mint 65 millió évvel ezelőtt örökre eltűntek, írmagjuk sem maradt. Vajon? Én ismerek egy túlélőt: a neve Kószabósza, a Napsugár kíváncsi kissárkánya.

Kiskópé

**Milyen sárkányok röpködnek ma a levegőben?
Mire van szükség a működésükhöz?**

Szeptemberi megfajtések: a legapróbb lovak a pónik, a przewalski, a falabella, a hucul, a törpeló.

Nyertesek: Broštic Amanda, Monó; Nyegrán Tamás, Szilágysomlyó; a magyarhermányi IV. osztály.

Itt születtem

Fényárban, mező közepén: Mezőfény

A római katolikus templom 300 éves

Az oltárkép falunk védőszentjét, Szent Mihály arkangyalt ábrázolja

Mezőfény az ország északkeleti részén, a magyar határ közelében fekszik, Nagykárolytól 6 km-re.

Az Ecsedi-láp mellett fekvő régi település.

Egy legenda szerint, e szépen csengő nevet frissen szántott földjének fényességéről kapta. Földjei ma is dúsan teremnek. Lakóinak nagy többsége mezőgazdasággal foglalkozik, vagy a falu határában épült bútorgyárban dolgozik.

Falunkat az 1337-es pápai tizedjegyzék említi először. 1468-tól Fény néven teljes egészében a Kaplon nemzetséghez tartozó Károlyi-család birtoka lett.

A XVII. században két tatártámadás miatt Fény teljesen elpusztult.

Károlyi Sándor nagykárolyi gróf 1720-ban németországi svábokat telepített erre a vidékre. Ők a mi őseink. Ez a szorgalmáról ismert nép az őshazából magával hozta szokásait, rendszeretét és hitét.

Falunkban ma magyar anyanyelvű, római katolikus svábok élnek. Az 1882 fő nemzetiségi összetétele: 1045 magyar, 783 német, 53 román, 1 ukrán.

Őseink végigharcolták a világháborúkat. Az ott elesett katonák nevét emlékmű őrzi a falu központjában. A II. világháború után származásuk miatt sok fiataalt a Szovjetunióba deportáltak. Sokan meghaltak az embertelen körülmények között, de akik hazatértek, nem a gyűlöletet szították, hanem a megbékélést hirdették. Az elhurcoltak emlékére a falu temetőjében állítottak impozáns emlékművet.

Szent Mihály napján, szeptember 29-én van falunk legnagyobb ünnepe, a „kirbály”, a templombúcsú. Ilyenkor sok rokon, ismerős, barát látogat el hozzánk, hogy együtt ünnepeljen a falu apraja-nagyjával.

Az óvodát és iskolát nemrég újították fel, kívül-belül egyaránt. Barátságos kis óvodánkban négy csoport működik, ezek közül kettő délutáni programmal is. Az isko-

*A szovjetek által elhurcolt
mártírok emlékműve*

*Mosolygó fényiek a Vidám
Versek Versenyén*

*Nem strudli, de azért finom
a farsangi fánk*

Töklámpásaink elűzik a sötétséget

lában nyolc osztálynyi gyermek tanul a tágas, világos, jól felszerelt tantermekben, és sportol az új tornateremben. Szép eredményeket érnek el iskolánk tanulói a tantárgyversenyeken és sportversenyeken, részt vesznek az iskola által szervezett kirándulásokon, táborozásokon és tevékenyek a falu rendezvényein is.

Sok népszokást elevenítettünk fel, illetve tartottunk meg. Ilyenek a karácsonyi kántálás, a farsangi „rongyos csütörtöki” bál, az úrnap virágszórás, a szüreti bál...

Ünnepeinken és hétköznapijainkon szívesen főzzük és fogyasztjuk a hagyományos sváb ételeket. Ezek közül a krumplis fánk, a „strudli” közkedve vált a környék más településein is.

Nyaranta egy, a falunkból elszármazott festőművész alkotótáborot szervez festőtársaival, így a falu sok értékes alkotással gazdagodik minden évben. E képek elhelyezésére valamint a faluból eddig összegyűjtött régiségek kiállítására újítták fel a régi malom épületét, így a közeljövőben falumúzeumunk is lesz.

Szülőfalunk határában húzódik a Nagyerdő. Szép tölgyesek, akácosok alkotják. Tavasszal ebben az erdőben nyílik a legszebb gyöngyvirág, kora ősszel pedig itt rendezik meg a Mezőfényi Lovasnapot. Szívesen jár kirándulni ide a falu apraja-nagyja, de a környékbeli falvakból is sokan jönnek ide kikapcsolódni.

Benneteket is, kedves Szivárvány és Napsugár olvasók, szívesen látunk, ha erre jártok!

**Összeállították Maier Éva,
Várkuti Anikó, Hevele Zsuzsanna
és Martin Gabriella tanító nénik.**

A tök és a csikó

Elmondta a marosvásárhelyi Kentelki Péter 2011 májusában a marosvásárhelyi Országos Regemondóversenyen.

Mátyás király egyik faluban, ahol meghált, korán reggel, ahogy felkel, megy az utcán végig, és arra lesz figyelmes, hogy egy ember nagyon vígan fütyül. Odaköszön neki:

– Jó reggelt adjon Isten, barátom! Magának nagyon jól mehet a sora, hogy ilyen korán reggel jólesik a fütyülés.

– Hát, hogy a sorom jól menne, azzal nem dicsekedhetem.

– Hát akkor mire van a jókedve?

– Arra, hogy most fütyülök egyet, az lesz a früstök. Délben fütyülök egy másikat, az lesz az ebéd, este fütyülök egy harmadikat, az lesz a vacsora.

– Hát enni mikor eszik? – kérdi ámulva Mátyás király.

– Majd ha lesz – mondja az atyafi.

De Mátyás király tovább faggatja:

– Mondja, mit szokott kend ebben a kertben termelni?

– Krumplit, kukoricát, tököt, zöldségeket, miegymást.

– Ide figyeljen, jó ember! Mátyás király nagyon szereti a tököt. Őszkor a legszebb tököt, ami a kertjében terem, vigye el neki a budai várba.

Az ember egész nyáron hűségesen ápolgatja a tököt. Ősz felére az egyik tök egész hatalmasan megnő. Akkor leveszi, és elindul vele Budára Mátyás királyhoz. Persze mikor a vár kapujába ér, az őrség megkérdezi, hogy mit akar. Azt mondja a szegény ember:

– Ezt a tököt hoztam Mátyás királynak.

Az örök nagyot kacagtak, s el akarták kergetni, de Mátyás király valahogy észrevette, és megparancsolta, hogy tüstént engedjék be.

Mikor beér, Mátyás király jól megtraktálja, ad neki ezer forintot a tökért, meg még külön útra való zsebpénzt is, hogy az ezer forintot hiány nélkül hazavigye.

Mátyás király a tököt a fogadóteremben helyeztette el.

Mikor megy a szegény ember hazafele, útközben egy kis szíverősítőt is bebegyelt az útszéli kocsmákban, hát ugyancsak megjött a hangja.

Ahogy beér a faluba, előveszi az ezer forintot, és lobogtatja, hogy mit kapott ő Mátyás királytól a tökért.

A szegény ember szomszédjában egy zsíros nyakú paraszt lakott. Amikor meglátja az ezer forintot, amit a szomszédja a tökért kapott, majdnem megütötte a guta. De nyomban gondolt egyet: van neki egy hároméves, gyönyörű szép csikója. Olyan, hogy igazán ritkítja párját. Mennyit fog ő azért kapni Mátyás királytól, ha egy tökért ezer forintot adott ennek az éhenkórásznak!

Reggel fogja a csikót, és elvezeti Budára Mátyás királyhoz.

Mikor a kapuba ér, kérdezik, mit akar.

– A király őfelségének hoztam ezt a csikót. Mátyás királynak jelentést tesznek róla.

Akkor a király intézkedik, hogy eresszék ki a csikót a ménesbe, az embert pedig vezessék elébe.

Mátyás megkérdezte a parasztot, hogy hova való. Amikor a paraszt megmondja, hogy honnan való, Mátyás király mindjárt rájött, hogy a tököses embernek a szomszédja. Azt már ottjártában megállapította, hogy nagyon gazdag paraszt. Intézkedik, hogy jó ebédet adjanak neki. Mikor az ebédnek vége volt, így szól Mátyás király:

– Ide figyeljen kelmed! Látja ott a sarokban azt a tököst?

– Látom, felséges királyom.

– Hát az egy ezerforintos tök. Fogja, ezt adom én viszont ajándékba a csikóért.

Felveszi a paraszt a tököst, de alighogy a kapun kiért vele, földhöz puhította, és nagy zsörtölődéssel, káromkodással hazaballagott. Amikor hazaért, az első útja a szegény emberhez vezetett nagy adta-teremtettével:

– Az ördögök szánkáztassák meg magát a neve napján a tökével együtt! Azt kaptam cserébe a csikóért!

Mikor a faluban az esetnek híre futott, volt, aki a zsíros nyakú parasztot talán sajnálta, de a község nagy része ugyancsak örült, hogy így elbánt vele Mátyás király.

Magyarok a '48-as szabadságharc forгатagában – ez volt a témája a Képek Dicső Múltunkból történelmi vetélkedőnek a múlt tanévben. A pályamunkákat Kossuth és Petőfi is megcsodálná.

Kun Anna, Aranyosgyéres

Ibolyák csapat, Torda
Bara Szilvia, Bungardean-Tóth Vivien,
Moldvai Blanka, Szász Edina

Csog Szabolcs,
Magyarhermány

Szabó Vivien, Nagyvárad

Sportolj Köszabószával

Melyikünk az erősebb? – férfiak között ősidőktől fogva lényeges kérdés. A válasz keresése során alakultak ki a küzdősportok.

Valamely küzdősport sajátos, szigorú szabályai szerint eredményesen támadni az ellenfelet, illetve hátrítani támadásait – ez a küzdelem lényege. A fizikai erőnlét és a technikai tudás egyaránt fontos.

Az ősi kultúrák nagy eposzai át-meg át vannak szőve birkózó motívumokkal. A birkózás fogalma a legtöbb nép gondolkodásmódjában a nehézségekkel való megküzdés szinonimájává vált. A hadsereg kiképzésének egyik alapja volt a birkózás, de szórakoztató látványosságként is szerephez juthatott.

A birkózásban tilos bármilyen eszközhasználat, ütés vagy rúgás, csak az ellenfél földhöz szorításával vagy „fogások” végrehajtásával lehet győzelmet elérni. A puha, kör alakú küzdőtéren két, azonos súlycsoportba tartozó versenyző küzd egymás ellen, feszes mezben, könnyű cipőben. Az ókori olimpiák óta közkedvelt sport.

Hajdan a nemesség egyik ismérve volt a kardviselés és -használat.

Később a vívás amolyan „úri passzió-nak” számított, amit elsősorban elegáns szalonokban űztek.

A vívás kimondottan technikai jellegű küzdősport. A küzdőtéren (páston) a két, sérülésbiztos védőruhát viselő versenyző igyekszik egymás testén találót elérni, s így megnyerni az asszót (összeecsapást). Három fegyvernemet különböztetünk meg a fegyver és használatának módja, illetve a találati felület (a rajzon zölddel jelölve) szerint.

kardvívás

tőrvívás

párbajtőr-vívás

A magyarok a sportág létrejöttétől kezdve meghatározóak a vívás világában. Gerevich Aladár (fekete-fehér kép) például hét olimpiai arannyal gazdagította a magyar éremgyűjteményt, Scmitt Pál, jelenlegi köztársasági elnök kettővel.

Erő, jó állóképesség, gyorsaság, koncentráció-képesség, bátorság, technikai tudás, valamint bokszesztyű, puha cipő, (amatőröknek) fej- és fogvédő – ha ez mind megvan, az ökölvívó indulhat is a szorítóba, ahol

2-3 perces menetekben, pontozással vagy kiütéssel győzheti le ellenfelét úgy, mint Erdei Zsolt (Madár) többszörös világbajnok vagy Papp László, hajdani bokszelegenda.

A dzsúdó (magyarosan cselgáncs) japán eredetű sport. A tatami nevű küzdőtéren, kék vagy fehér dzsúdódzsiban (kimonóban), mezítláb harcoló ellenfelek szakszerű dobásokkal próbálják egymást a földre juttatni. Övük színe jelzi a harcművészetben elért fokozatukat.

A keleti harcművészet egyes ágainak (pl. aikido) lényege nem annyira az ellenfél legyőzése, mint inkább az önvédelem, illetve a gyakorlatok tökéletesítése és ezáltal a jellem fejlesztése. A nők jelenléte a küzdősportokban egészen új keletű.

Hogy hívják a japán nemzeti küzdősportot?

A baranta régi magyar történelmi hagyományokra épülő harcművészeti irányzat. Versenyszámai a birkózás, ökölharc, futás, vívás, íjászat, lovag-

lás, gerely- és csillaghajítás, fegyveres tánc, de hangsúlyt fektet az életmódra, a közösségépítésre, a személyiségfejlesztésre, a helytörténeti és a néprajzi ismeretekre is.

Szerkesztette MÜLLER KATI

Firtos Flórián, szé-
kelykeresztúri olva-
sónk sokféle sportban
kipróbálta már erejét,
ügyességét. Ezt a gör-
korcsolya-futamot biz-
tosan megnyeri.

Máthé Szabolcs,
Müller Tibor, Máté
Apor, Both Bence,
Kun Péter – Napsu-
gár-olvasók
Lénárd István kolozs-
vári cselgáncs-
iskolájában.

Szeptemberi megfajtás:
csak szabadban művel-
hető pl. a sízés, szánkó-
zás, snowboard, alpiniz-
mus, ejtőernyőzés, eve-
zés.

Könyvjutalmat nyert:
Tasnádi Kinga, Kolozs-
vár; Nemes Zsolt, Hár-
masfalu; az esztelneki
IV. osztály.

Rejtvény-pályázat

Négy novemberi névnap – öt könyvjutalom. A névnapokat a rejtvény sárga soraiban találod, a szerencsés nyertesek közt te is ott lehetsz, ha elküldöd a megfejtést.

A Rejtvénykirály

VÍZSZINTES

1. November 3-án ünneplik a vadászok védő-szentjének napját
7. Kicsinyítőképző
9. Az állóvíz
10. Nem használ, hanem ...
11. Sonka, angolul
12. Falu Nagyenyed mel-lett (VINC)
14. Szerencsét hozó tárgy
16. Afganisztánból való
18. Takarmányt tartósít (SILÓZ)
19. Sűrűsödni kezd!
20. Kerék is, vizsga is van ilyen
22. Gyom
24. November 30-i névnap
27. Nemzet
28. Titkos adatokat gyűjtő személy
29. Nagy Áron névjegye
30. Rosszkedvű
32. Mely időpontban
34. Olt nővére, névelővel
36. Román levegő
37. A tetejére
38. Cserélni kezd!
40. Lublo páratlan betűi
41. Női név (IDA)
42. November 25-i névnap

FÜGGŐLEGES

1. Magas hegyek közül való
2. Utak mentén található gyógy-növény
3. Cseng-... a harang
4. A tetejére
5. Török mással-hangzói
6. Közlekedési

- eszközt használó személy
7. Tengeri rabló
8. Nem emez
11. Tó jelzője lehet
13. CÁPAPORC
15. Kétnejűség
17. Kánon vége!
21. TDK
23. Nem tud beszél-ni
25. Ijesztő alak

26. November 11-i névnap

27. Vándorló életet élő
29. Becézett Norbert
30. Becézett Károly
31. Roskadni kezd!
33. Szükséges
35. Tenger angolul
39. Részvénytársaság röviden

1	2	3	E	4	5	6	S		7	8
9				10				11		
12			13		14		15			
16				17		18				
19			20		21		22			
I		23	N	24		25				26
	27				28				29	
30				31		32		33		
34					35		36			T
37			38			39		40		
41		A		42			A			N

VAJNÁR ILONA
rejtvénye

Ti küldtétek

1

Varga Kitti, Erdőfüle:

1. Személyénél
2. Fiú-név
3. Tűvel, cérnával dolgozik
4. Koranyári gyümölcs
5. A mai napra
6. Ebihalból lesz
7. Étellel ellát
8. Ravasz állat

1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

2

Sebestyén-Bencze Amanda, Székelyudvarhely:

1. Nem kicsi
2. Egyik szülő
3. Ló-köröm
4. Fekete-fehér társasjáték
5. Beszél a kutya
6. Becézett Gábor
7. Eladni szeretne
8. ..., retek, mogoró

1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

3

Pethő Róbert, Torda:

Alkoss szavakat az egyforma színű betűkből!

C O K G K F
E Z E E I C U
B I R L F I

4

Ferencz Anna, Gyergyószentmiklós:

Segítség! 0261-50493! (Kit társasztam? Figyeld a betűket.)

6

Cătană Cristina Victoria, Sáromberke: ilyenkor tér nyugovóra.

1. Becézett Tamás
2. Szürke rágszáló
3. Szájfeszíték
4. Filmszínház
5. Ennivaló
6. Kétszer ötven
7. Muzsika
8. Nem arra
9. A sivatag há-ója

1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

5

Sebestyén-Bencze Amanda, Székelyudvarhely: a hónap végén kezdődik

Találd ki!

Válaszd ki, melyik ruhakupacot kell az edzőtáskába tenned, ha cselgáncs-, ökölvívó-, vívó- vagy birkózóedzésre készülsz.

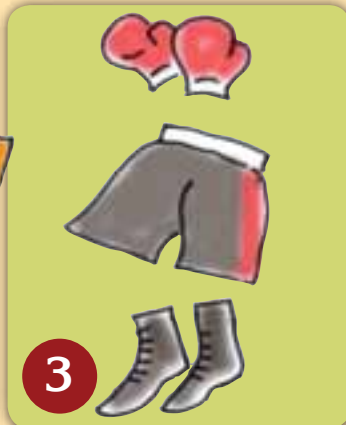
7

1

2

3

4

Az ezermester borbély új hajvágógépét mutatja be:

- A vendég csak bedugja ide a fejét, és a gép lenyírja a haját.
- De hiszen mindenkinek más formájú a feje! – szól közbe egy néző.
- Hát... eleinte igen.

.....

A nehézsúlyú birkózó édesanyja panaszkodik a szomszédasszonynak:

- Egy vagyont költünk kosztra. A fiam csak tejből több mint ezer lejre iszik meg havonta!
- Ez rémes! Miért nem vesz neki egy tehenet?
- Már vettem.
- És?
- Azt is megette...

.....

– „Jobb adni, mint kapni.” Gyerekek, tapasztalta-e már valaki közületek ennek a közmondásnak az igazságát?

– Én, tanító néni – jelentkezik Peti –, a bokszedzésen.

.....

8

Húzd ki a felsorolt szavakat a betűhálóból balról jobbra, jobbról balra, fentről le, lentől fel valamint átlósan. A megmaradt négy betűből egy mesebeli sárkány nevét olvashatod ki.

ALMA
CÁPA
HAHOTA
HAJLAKK
HATÁR
HÁTI ZSÁK
LÁSZLÓ
LÓG
RÁSZÓL
RÉPA
RIAD
TORTA

H	C	T	O	R	T	A
A	Á	S	Á	É	Ü	L
T	P	T	S	P	Ü	M
O	A	R	I	A	D	A
H	G	Ó	L	ZS	Á	L
A	L	Ó	Z	S	Á	R
H	A	J	L	A	K	K

Nyertesek

Szeptemberi megfejtés: ...értékes emberré válni.

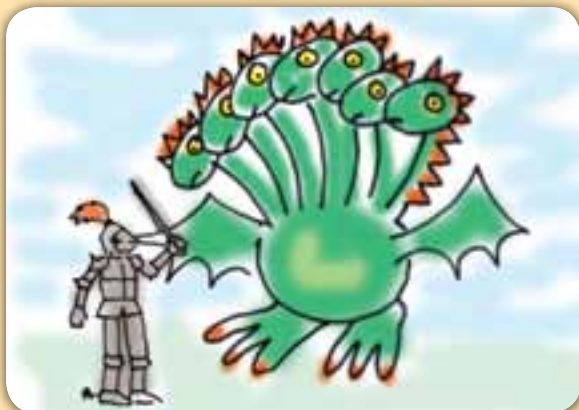
Nyertesek: Balázs Jessica, Csíkszentkirály; Tátrai Andrea, Mezőpetri; Takács Erika, Fehéregyháza; Böhm Rebeka, Kisiratos; Crăciun-Horváth Vivien, Kolozsvár; a marosvásárhelyi Bálcescu Gimnázium III. C osztálya.

Októberi megfejtések

1 – váltófutás, 2 – rúdugrás, 3 – magasugrás, 4 – kalapácsvetés, 5 – gerelyhajítás, 6 – gátfutás, 7 – súlylökés; 1. kedves tanító néni; 2. szüret; 3. iskolába megyünk

9 Írj egy-egy olyan betűt a zárójelekbe, amelyek befejezik az első szót, illetve elkezdik a másodikat. Ha sikerült, felülről lefele elolvashatod, mit gondolsz a rajzon látható sárkány.

ADÁ () ÜROK
 EK () GÉR
 ELÉ () ÉZA
 MAC () NG
 ZALÁ () AGY
 GÁ () ŰZ
 MÁ () ÜTYA
 NON () KOS
 FO () ÉMA
 MÉ () ENE
 EMES () PER
 ALADÁ () ÜHA
 SA () ÁROS

Maszat Művész

Az igazi népművészekről nem szégyen ellesni a tudományt. Sokat tanulhatunk tőlük egy-egy szép váza vagy terítő mintáit lerajzolva, ahogy magyarlapádi olvasóink vagy a tordai másodikosok tették.

Próbáld ki, és mutasd meg nekem is!

Szólj, szám!

1. Ezerszínű anyanyelvünk. Gyűjtsétek össze SZÍN szavunk minél több hajtását: igéket, főneveket, melléneveket.

2. KEL vagy KELL? Egészítsétek ki a mondatokat a két igével vagy valamelyik származékkal.

Korán _____, mert sietnie _____ az iskolába.

Cifra Cili a tükör előtt _____ magát.

A pék dagasztja, _____, majd ropogósra süti a kenyeret.

Kőrösi _____ en kereste a magyarok őshazáját.

Jobban _____ volna figyelned.

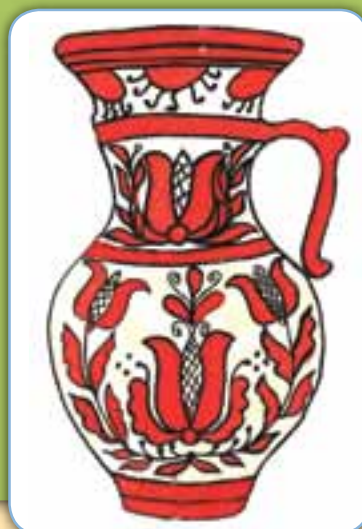
A _____ cipő nem nő kerekre.

Kénytelen-_____ indult útra.

3. Milyen mértékegységekkel mérték régen a hosszúságot, a tömeget és az űrtartalmat?

Szeptemberi megfejtések: 2. reggeli, tízórai, (dél)ebéd, uzsonna, estebéd, vacsora. Csipeget, eszeget, falatozik, kóstol, harapdál, eszik, tömi magát, zabál, habzsol, dőzsöl. 3. Rászánja, nehezen, de elhatározza magát; rászánja, rááldozza az időt; rászedi, becsapja; ráveszi, meggyőzi; rászáll, nem hagyja nyugton; rákap, rászokik; rááll, elfogadja; rámegy, elfogy a pénze vagy az egészsége; rájár, dézsmálgatja; rájár a rúd, balszerencsés, mindig ő jár rosszul.

Nyertesek: Kulcsár Klementina, Erdőszentgyörgy; a brassói Áprily Lajos Főgimnázium V. B osztálya; a jeddi III. osztály.

Levelező

Ti a havat, mi a leveleiteket várjuk. A most kezdődő advent négy hétben pedig mindannyian boldog izgalommal várjuk a Kisjézus születését. Tudjuk, hogy nem hiába: nemsokára pilinkézni kezd a hó, százával érkeznek leveleitek, és a sötétséget legyőző fénnel együtt eljön közénk a Megváltó is.

- **Szász Erzsébet** tanító néni udvarfalvi összevont osztálya az idén már a Napsugárt olvassa, ám a tavaly a kisebbek még Csi-pike bélyegeit gyűjtötték a Szivárványból.

- Szép a páva, de még szebb a kislány. Gazdag, munkás, Napsugaras tanév végén búcsúzott tőlünk **Adorján Ildikó** tanító néni IV. C osztálya a **csíkszeredai** Petőfi Sándor Iskolából.

- **Méntelek** kecskemét közelében fekvő, magyarországi falu, melyben hűen őrzik a hagyományokat. Néptánc találkozójuknak legutóbb a **mérai iskola** volt a vendége. A három mérai táncos legény meglepetten fedezte fel kedvenc kiskori lapjait, a Napsugárt és a Szivárványt a vendéglátó kecskeméti család könyvespolcán. A titok nyitja: a **Jakus család** évek óta megrendelőnk. A több száz magyar gyermeklap közül minket választottak.

- Nehéz a román, de együtt jobban megy a munka. Küldünk fényképeinkből és legfrissebb munkáinkból. **Bartha Denise** és **tordaharasztsói** tanítványai

- **Bencze Mihály**, a **brassói Áprily Lajos Főgimnázium** számtantanára arról számolt be, hogy iskolájukban tartották Brassó megye 31-dik Rubik-kocka bajnokságát. Az első helyezett, **Kicsi Csongor** 15 másodperc alatt forgatta egyszínűre mind a hat oldalt. Nagy volt a nevetés, amikor egy-egy versenyző oly hevesen tekerte a bűvös kockát, hogy az darabokra hullott.

- Peti tízhónapos tacsó, mindent szétrág, ami útjába kerül. Ha fázik, a szárítón levő ruhákkal takarózik. Ha egyedül marad otthon, sokat sír. **Marozsán Antónia**, Halmi
- Nekem is van egy kutyusom, akit nagyon szeretek. Úgy gondoltam, hogy megmutatom őt a többi gyereknek is. A neve Tappancs – írja **Bedreag Stefánia**, aradi olvasónk.
- Hallottad, hogy bekerülünk a Napsugárba? – súgja Rexi nevű tanítómesterének a fülébe Betyár, aki nem más, mint **Kovács Katalin**, margittai tanító néni kiskutyája.

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Nevezetek be a Napsugár Öttusa Bajnokságra, melynek lelke a mozgás, a játék és a csapatszellem. Ötféle küzdelemben kell összemérnetek erőtetek: ügyességi akadálypálya, célba dobás, helyből távolugrás, egyensúlyozás, váltófutás. Ezeket gyakoroljátok minél többet. Válasszátok ki magatok közül a négy legügye-sebbet. Küzdjétek végig az iskolai, a körzeti, a megyei versenyt, hogy ti képviseljétek megyéteket az országos döntőn Csíkszentdomokoson, 2012. június elsején.

A benevezési határidő 2012. január 15-e, a Napsugár szerkesztőségében: naps.sziv@napsugar.ro, 0264-418001.

AJÁNDÉKOZZ NAPSUGÁRT, SZIVÁRVÁNYT!

Kedves Tanítók, Szülők, Gyerekek!

Ismertek olyan gyermeket, aki megérdemelné, és örömmel olvasná gyermeklapjainkat, de nem tudja megvenni? Mi sokat ismerünk szerte Erdélyben.

Segítsetek, hogy ők is olvasóink lehessenek.

Mindössze 25 lejért egész tanévre megrendelhetitek egy árva vagy szegény sorsú gyermeknek a Napsugárt, 20 lejért pedig a Szivárványt.

Az előfizetést a Napsugaras bácsikkal vagy bankon keresztül (FUNDATIA CULTURALĂ NAPSUGÁR, RO16RNCB0106026613330001 BCR CLUJ, CIF:7714627) küldjétek el nekünk. Írjátok meg pontosan, kinek, kiknek szól az ajándék, vagy ránk bízátok védeniceitek kiválasztását.

Advent van. Tégy jót: ajándékozz Napsugárt, Szivárványt egy olvasnivágyó, szegény kisgyereknek.

Nem bús ember november

Különösen akkor nem, ha jókedéllyel, ügyességgel felvidítjátok.

- A fűrészpor-manókat megvarrni, tömni, festeni sem volt könnyű, és még több figyelmet, türelmet kívánt a hajnövesztés, de amint ti is látjátok, megérte – mutatja be **Bartha Denise tanító néni tordaharaszti nebulóinak munkáját.**

- A töklámpások fejében gyertya, a gyerekekében ész világít. Egyik az őszi estét, másik a jövőnket fényesíti. **Szakács Anikó tanító néni Székelyszenterzsébetről, Mera Ilona tanító néni Marosvécsről küldte be a vidám „tökfargarványokat”.**

- Ez a szellemes szellem egy megfordított papírpohár. Krepp-papír farkával, papírkezeiben denevérral hurkapálcán táncol, így riogatja a félőseket – biztat játékra **Horga Mónika, zimándújfalusi tanító néni.**

- A töklámpás fényt, az őszi kosárka apró ajándékokat rejt, hogy felvidítsa borongós kedvűnket – üzeni **Bíró Lilla és Magyarosi Hajnalka, szászrégeni tanító néni.**

- Szilágyi Mária, nagyváradi tanító néni osztálya a Szacsvey Imre Iskolában asztali mécsest festett, melyet Márton-napi lámpásként is hordozhattok, ha nyakára drótból kantárt bogoztok.

- A Praktika magazin gyertyáit kivájt belü dísz-tököcskébe öntötték. Az őszi szalvétagyűrűt tök-magok díszítik. Ha kevés a vacsora, vígan beropogtatjuk.

Sárkány, de nem Süsü

- Három fej meg két mancs az éppen öt ujj – legalábbis a kesztyűsárkány szerint. Feje festett habszivacs tojásforma, taraja karton, szeme hobbiboltban kapható rezgő szem.

- Hasam zöldalma, nyakam boszorkánylétra, fejem karton. Reszketek, mert a kicsi királyfi mindjárt lefejez, és jóízűen megesz.

- Egy csík tojástartó, zöld festék, zseníliadrót és rezgő szem – eredetileg hernyónak készült, de egyfejű sárkányként is megállja a helyét **Domokos Orsolya tanító néni** osztályának, a kolozsvári Apáczai Csere János Líceum másodikosainak kézimunkája.

Az adventi négy...

...gyertya egyenként meggyullad, s közben a sok-sok adventi nap is leperreg. Igyekezz, hogy mindenik megteremje jóság-gyümölcsét. Ezeket vidd ajándékba a Kisjézusnak.

„A advent kalendárium azért jó, mert segít felkészülni Jézus születésére. A tanító néni meggyújtja a gyertyát, az imát soha nem hagyjuk el, énekelünk, és megnézzük az aznapi feladatot.”

Keresztes Levente és Székely Andrea, Ivó

- **Nagy Lenke, ivói tanító néni** piros filccsizmára 27 papírdísz tűzött, ezekbe hétköznapra egy-egy feladatot, vasárnapra apró meglepetést rejtett. Csak ámultak a szülők, hogy minden kisdíákja ugyanaznap ment nagymamát látogatni, vágott tüzelőt, vagy vetett ágyat gondosan.

- **Horga Mónika, zimándújfalusi tanító néni** karácsonyi-díszes csipesszel zsinagregre rögzítette a borítékokat, amelyek advent minden napjára egy-egy színezőt rejtettek. Ezeket mindig más gyerek festette ki, és csíptette vissza az osztályt díszítő füzére.

- **Mónika tanító néni** osztályában készült az adventi koszorú is origami levéllel, ceruzára tekert papírgyertyákkal és négy lángocskával, melyekből hetente egyet ragasztottak fel, a gyertyagyújtást jelképezve.

- A Napsugár idei adventi naptárához gyurmába szúrjatok bele egy hurkapálcát. A 30. oldalra ragasszatok zöld papírt. November 27-étől kezdve advent minden napján vágjatok le a 29. oldalról egy csíkot, véssetek eszetekbe az aznapi feladatot, majd a szalag két végét átszúrva tűzzétek rá a hurkapálca-törzsre. Az ágak egyre kisebbek lesznek, fenyőcskétek egyre dúsabb és csinosabb, ti pedig egyre jobb gyerekek.

24-én a sárga téglalapot hajtsátok ketté, vágjátok ki a csillagot, és ragasszátok a fenyő csúcsára.

Hozzon áldott Szentestét családokba.

dec. 23. – Mindenkihez kedves vagyok.	
dec. 22. – Segítek édesanyámnak sütni-főzni.	december 18. – Szüleimmel templomba megyek.
dec. 21. – Édesapával diót törünk.	december 17. – Üdvözlétet készíték távoli szeretteinknek.
dec. 20. – Minden családtagnak készíték ajándékot.	december 16. – Segítek a takarításban.
dec. 19. – Ma én mosogatok	december 15. – Minden családtag ágát megvetem.
december 14. – Nem bosszantom a szüleimet, testvéreimet.	dec. 24.
december 13. – Segítek a tanító néninek az osztályban.	
december 12. – Vigyázok a kistestvéremre. (Ha nincs, segítek mamának.)	
december 11. – Nagymamától megtanulok egy régi karácsonyi éneket.	
december 10. – Ma nem kapcsolom be a tévét, a számítógépet.	
december 9. – Kibékülök minden osztálytársammal.	
december 8. – Összehajtogatva teszem le a ruhámat.	
december 7. – Egyedül írom le a házi feladatot.	
december 6. – Mikulás-ajándékomból adok egy nálam szegényebb gyerekek.	
december 5. – Megpucolom a cipőmet.	
december 4. – Puszt adok annak a családtagnak, akit a legtöbbet bosszantottam a héten.	
december 3. – Megterítem, és evés után leszedem az asztalt.	
december 2. – Számtanból megoldok egy plusz feladatot.	
december 1. – Segítek nagymamámnak.	
november 30. – Teszek valamit az osztályközösségért.	
november 29. – Rendet rakok a polcomon, fiókomban, szekrényemben.	
november 28. – Noszogatas nélkül ülök le tanulni.	
november 27. – Magam készítette rajzzal, adventi koszorúval lepem meg nagyszüleimet.	

Irkafrka

Lehulltak a levelek,
Űresek a fészkek,
Elrepültek a madarak,
S tavaszig
Vissza se térnek.
Várjuk vissza őket,
Hogy újra hallgathassuk
Csicsérgésüket.

Boni Krisztián,
Marosvásárhely

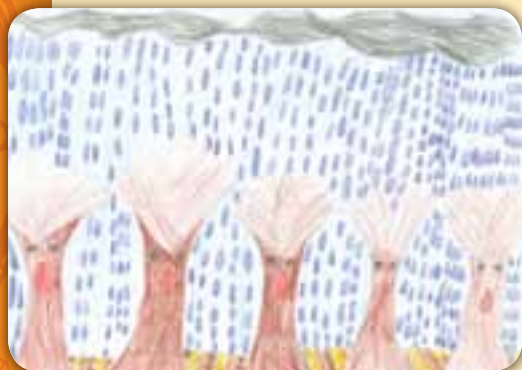
Csergő Róbert Attila, Hármásfalu

Kiss Istók Dávid, Négyfalu

Seres Erika, Tordaharaszto

Póti Vivien, Szatmárnémeti

Nagymamámnak az anyukája, vagyis dédnagymamám falusi iskolába járt, ahol elég rossz körülmények között tanultak a diákok. Fával fűtöttek, amiből nem volt mindig elég. Nem fűzetbe, hanem palatáblára írtak. Bár szerény körülmények között folyt a tanítás, aki akart, az tanulhatott. Dédmamám tanítónő szeretett volna lenni, de sajnos közbeszólt a háború. Az édesapja meghalt, és az édesanyja nem tudta mind az öt gyereket iskoláztatni, ahogy szeretette volna.

Păcurar Andreea Júlia, Szászrégen

A padláson sok mindent találhatunk,
Sok szép dolgot, érdekességet láthatunk.
Régi, értékes tárgyakat,
Rég elveszett játékokat.

Van ott sok láda tele könyvvel,
Melyet öreg pók olvas szemüveggel.
Egy tolószék, melyen a por ül,
Egy váza, melyben egér csücsül.

A padlás nagyon titokzatos,
Éjjel a szellemektől zajos.
Én nem félek a szellemektől,
Mert a kíváncsiság gyötör.

Mátyás Nimród és Kinga,
Marossárpatak

Egyszer az Őz király mendegélt, és találkozott Fagykirállyal.
– Miért jöttél? – kérdi az Őz király.
– Azért, hogy hívjalak ki párbajra!
– Én veled nem párbajozom, mert az én időm lassan lejár, és úgyis te fogsz győzni.

Kezet nyújtott, és átadta helyét a Fagykirálynak. Másnap minden csonttá fagyott. Itt volt a tél.

Kovács Richárd, Tordaharaszto

Címlap:
MOLNÁR
KRISZTINA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Műszaki szerkesztő: Várdai Éva. Honlapszerkesztő: Komáromy László.
Megrendelhető a szerkesztőség címen: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro; www.napsugar.ro. Telefon/fax: 0264/418001.
A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001
B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR – EDITURA SRL. CUI: 210622
Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

Ára 2,5 lej

Ősszel lehullanak a levelek,
Ilyenkor a gyerekek mindig örülnek.
A madarak már vándorútra keltek,
Afrikába mennek, ahol jó melegre lelnek.
Stier Alma Beatrix, Szatmárnémeti

A tél az első évszak,
a szívem megfagy.
A tavasz: madárcsicsergés hangja és
ajándéka, rügyek a fán.
A nyár meleg évszak, melege hív!
Ősszel sírás-rívás hallatszik:
a levelek elválnak anyjuktól – a fától.
Szabó Arthur, Tordaharaszto

Hízó Krisztina, Árpád

Fut az ős nagy loholva,
Mert ősz idején a szarvas durva.
Két szarvas egymással küzdött,
Míg az egyik el nem tűnt.
Őzikének van most párja,
Mert a szarvas a harcot kiállta.
Most az őzgidáját nagyon várja.
Vajda Boróka, Marosvásárhely

Sötét éjjel
a hold se jött fel,
még a tücsök is hallgat
a nyírfa alatt,
a szél, az őszi szél sem fúj,
a természetben semmi új,
a faluban nem ég semmi se,
még a rendőrség égője se.
Csak a sötét éjjel van egyedül,
és ott, a falu mellett ül.

Zibilianu Dániel, Marosvásárhely

Lehulló, szép falevelek,
Jönnek a hideg szelek.
Betakarítanak az emberek,
Szedjük gyümölcsöt, gyerekek!
A diákok tanulnak,
Már nem zeng a gyerekzsivajtól
az udvar,
A város is csendes, a nagy
nyüzsgés elmarad.

Tar Tímea

Görgicze Boróka, Gyergyószentmiklós

Csibi Krisztina, Gyergyószentmiklós

Hideg van, fúj a szél,
Hull a fáról a levél.
Kergetőznek a szelek,
Susognak a levelek.
Kastal Sára, Gyergyószentmiklós

Magyari-Sáska Attila, Gyergyószentmiklós

Kegler Evelyn, Nagyvárad

E lapszám támogatói:

Vágjátok ki,
és ragasszátok nevetek
mellé az osztály közös
gyűjtőlapjára.

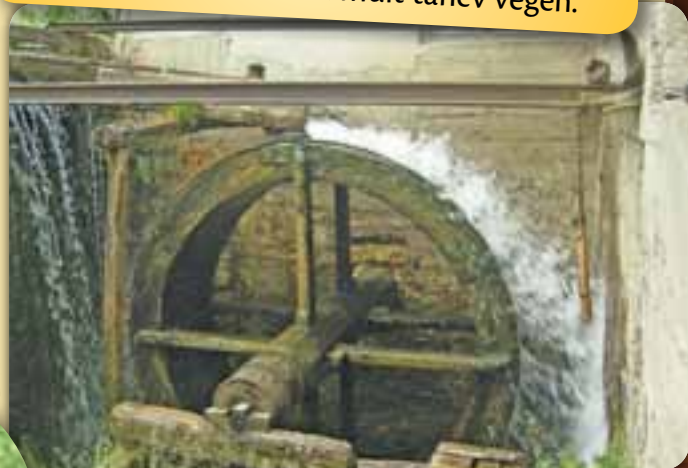
NOVEMBER

BARANGOLÓ

Nincs szebb, mint az erdélyi táj, és nincs jobb, mint a gyalogtúra – ezt üzeni nektek Kun Ibolya és Hari Tünde Hajnalka tanító néni, akik az egrespataki I–IV. osztályt kétnapos hegyi túrára vitték a múlt tanév végén.

Hív az erdő, hív a rét,
Kevesebbet gépezzél,
Vár a bakancs, vár a zsák,
Vegyél te is részt a túrán,
Lesz ott forrás, lesz ott vízesés,
Óriás malomkerék-tekerés,
Majd egy lepke, sőt egy pisztráng,
Vajon mit fog meg a kislány?
Ha velünk jössz – megtudod,
Kapkodd magad, s ne habozz!

- Búzánk nem volt, így csak a tanév fáradtságát öröltük le a vízimalomban. Hú, mekkora kerék: 2,5 m átmérőjű!
- Útközben az óriáspáfrányokhoz mértük magunkat: ki a magasabb?

Tuszelatke Szilágy megye déli részén,
a Réz-hegység és a Meszes-hegység között
fekvő település.

Ti merre kirándultatok?
Küldjétek fényképes
beszámolót!

A görög katolikus fatemplom felújításra vár.

A tuszelatki pisztrángos 100.000 pisztrángjából egyet sem fogtunk ki.

A Berettyó forrása, a Lüktető felfrissített,
a közeli vízesés ámulatba ejtett.

